

NICOLETTA FIORUCCI

Hayatı Zenginleştirmek Adına

Nicoletta Fiorucci sanat koleksiyonerliğini bir adım öteye götüren bir isim. Son beş senedir, kurucusu olduğu Fiorucci Art Trust ile sanatçılara projelerinde üretim desteği sunuyor, uluslararası sanat kurumlarıyla işbirliği yapıyor ve her yaz Yunanistan'ın Stromboli adasında sanatçıları bir araya getirdiği bir festival düzenliyor. Fiorucci, bütün bu projelerini heyecanla anlatırken, özellikle sanat toplamak ile sanatı desteklemek arasındaki farkın altını çiziyor. Biz de onu dinliyoruz.

röportaj seza bali fotoğraf damian griffiths

Bayan Fiorucci, sanat hamisi olmak size ne ifade ediyor?

Bu benim için her şeyden önce sanatçıların emeklerine karşılık vermek ve projelerini geliştirmelerine destek olmak anlamına geliyor. Sanat hamisi olarak sanat dünyasındaki önemli figürlerle diyaloglar kurabiliyorum ve tecrübeler paylaşabiliyorum, çağdaş sanat coğrafyasını oluşturan dinamikler ve yaklaşımlar hakkında da bilgi ediniyorum.

Sanat koleksiyonunuza 20 yaşında başladınız. Bu kadar genç yaşta koleksiyon yapmaya başlatacak ilgiyi ilk ne tetiklemişti?

Açıkçası ben de hatırlamıyorum. Sanırım sanata karşı en başından beri ölümcül bir çekim hissettim ve bu hala aynı yoğunlukta devam etmekte. Bu ilgiyi geliştirebildiğim için kendimi çok şanslı hissediyorum, çünkü sanatın benim hayatımı şekillendirdiğini düşünüyorum. Sanat olmasaydı, hayatım bambaşka olurdu.

Peki sizce sanat koleksiyonerliği ve sanat hamiliği arasında farklılıklar var mı?

Tabii ki çok büyük farklar var. Koleksiyoner, bir koleksiyon oluşturarak kendini ifade eder. Hami ise başkalarının kendini ifade etmesine yardım eder.

2010'da Fiorucci Art Trust'ı oluşturduunuz. Senelerdir koleksiyonerlik yapıyorsunuz, böyle bir kurumu oluşturmak için neden bu kadar beklediniz?

Koleksiyonerlik yapmak ve sanatçıları direkt desteklemek birbirlerinden çok farklı şeyler. 2010'da, kurumu, direktörü Milovan Farronato ile kurduğumuzda amacımız çağdaş sanatı geleneksel ve alışılmadık yollarla desteklemek, ve sanatçıların komisyon iş üretimini ticari baskılardan uzaklaşarak gerçekleştirmektir, ki bunun sanatçılar için çok kritik bir imkan olduğunu düşünüyorum. Düzenlediğimiz workshop'lar, performanslar ve toplantılar fiziksel sonuçlar doğurmaktan ziyade, elle tutulamayan tecrübeler, araştırmalara ve bilgi paylaşımına odaklanıyor.

Bahsettiğiniz tecrübelerden birisi de Volcano Extravaganza; Stromboli'de düzenlediğiniz, bir sanatçının küratörlüğünü

yaptığı bir festival. Kulağa sanki sanatçılar için bir yaz kampı gibi geliyor. Fikir nereden çıktı?

Volcano Extravaganza tam olarak da Fiorucci Art Trust'ın misyonunun bir örneği; sanatçılara, kurum veya piyasa baskıları olmadan işlerini farklı bir kontekste üretmelerini ve düşüncelerini sağlıyor. Bu projenin tohumları, Farronato ile birlikte sekiz sene önce sanatçılar, küratörler ve yazarlarla yaptığımız gayriresmi toplantılarımızda atıldı. Bu kontekstin potansiyelini görünce, onu daha yapısal bir formata oturtmak istedik. Sonuç olarak da, sanatçılara Stromboli'de vakit geçirip mekana özel işler üretebilecekleri bir format sunmuş olduk.

Peki bu programın küratörlüğünü neden bir sanatçı yapıyor?

Sanatçı ve küratörün rolleri arasındaki ilişkiyi çok önemli ve hassas buluyorum, bu yüzden de Stromboli'deki programın bir sanatçı tarafından yönetilmesinin, projeyi daha da ilginçleştirdiğini düşünüyorum. Tabii sanatçı, küratör rolünde orada tek başına değil, Farronato gibi olağanüstü bir küratörle birlikte çalışıyor. Aralarında oluşan diyalog her sene farklı araştırma temaları doğuruyor ve festivalin yer aldığı mekan da her sene değişiyor.

Bu bağlamda sanatçı-küratör ilişkisini nasıl tanımlarsınız? Aralarında bir hiyerarşi ve güç mücadelesi olduğunu söyleyebilir miyiz?

Ben bu şekilde düşünmüyorum. Sanatçı-küratör ilişkisi sürecinin, işbirliğine açık olduğunu ve merak içerdiğine inanıyorum.

Volcano Extravaganza'nın etkinlikleri nerelerde gerçekleşiyor?

Bütün adaya yayılıyor ve adadaki bazı evlerde yer alıyor. Mesela sanatçılar Marina Abramović'in eski evi ve benim La Lunatica isimli evimde kalıyorlar ve çalışıyorlar. Bütün adaya yayılıyor demişken, örneğin geçtiğimiz yaz Mathilde Rosier, Stromboli Volkanı'nın tepesinde bir performans yaptı. Orada vakit geçiren bütün sanatçıların bu adanın aurasını sonsuza dek etkilediğine inanıyorum. Zaten Stromboli'yi seçmemin nedeni, pek çok sanatçının yıllardır bu büyümlü volkanik adaya geliyor olması.

Buradaki deneyimlerinizden bizimle neler paylaşabilirsiniz?

Ah, o kadar çok ki! Volcano Extravaganza'ya baylıyorum ve biter bitmez dört gözle bir sonraki yazın gelmesini bekliyorum. Burada tecrübe ettiğim anlardan sanırım en akıldaki kalıcı olanları, sanatçıların bu mekandan etkilendiklerine tanık olmak. Örneğin 2008'de Christian Holstad, Stromboli'nin su altı hayatından etkilendiği bir seri iş üretti, 2009'da ise Runa Islam, 'This Much is Uncertain' isimli filminde, adanın poetik bir portresini işledi.

Londra'da yaşayan İtalyan bir koleksiyonersiniz. Neden Londra?

Orada yaşamak, uluslararası bir network ile iletişimde olmamı oldukça kolay kılıyor. Burası inanılmaz ilham veren ve heyecanlı bir şehir. Beş senedir burada yaşıyorum ve bu durumdan da oldukça memnunuz.

Fiorucci Art Trust sizin koleksiyonunuzu temsil etmiyor. Peki koleksiyonunuzu nerede? Eserleri kamuya paylaştığınız bir yer var mı?

Ben sanatla ve sanatçılarla çevrili olmayı seviyorum. Bu yüzden koleksiyonumun bir kısmı benim de vakit geçirdiğim yerlerde; farklı evlerim ve ofislerimde. Fakat koleksiyonumda domestik bir alanda var olması mümkün olmayan enstalasyonlar da var, lakin bunların bir kısmı depoda durmak zorunda. Eserleri düzenli olarak müze ve kurumlara sergilenmeleri için ödünç veriyorum. Fakat bütün koleksiyonumu bir arada hiç sergilemedim, bunun çok şahsi bir jest olduğuna inanıyorum ve sanırım buna daha hazır değilim.

Programlarımız, sanat üretimini bire bir destekliyor. Sizce, koleksiyonerlerin sanat üretimini destekleme gibi bir sorumluluğu var mı?

Sorumluluktan ziyade, sanatçıları bu şekilde desteklemenin, hayalleri, projeleri ve pratikleri hakkında bilgi edinmenin bir ayrıcalık olduğunu düşünüyorum.

Sanat dışında başka nelerle ilgileniyorsunuz?

Bahçe, tarım ve Akdeniz adalarının doğal ekosistemleri ve kültürel

gelişimleri çok ilgimi çekiyor. Bunlar sadece sanat dışındaki ilgi alanlarım değil, uzun zamandır aktif olarak rol de aldığım alanlar. Zaten Akdeniz adalarına olan ilgimden dolayı projelerimiz Stromboli, Li Galli ve Kastellorizo adalarında yer alıyor.

Bir zamanlar Alta Roma'nın başkanıydınız. Modayla nasıl ilişkiniz var?

Ben her zaman araştırma ve çağdaş ifadeye karşı bir ilgi duymuşumdur. Moda, tasarım, sanat, dans ve tabii ki bilim ilgilendiğim alanlar. Özellikle bu alanların bir araya gelip, birlikte bir diyalog oluşturdukları anlarla ilgileniyorum. Oğlum fizik okuyor ve beni düzenli olarak dünyadaki son keşifler ve tehditler hakkında bilgilendiriyor. Küresel ısınma tabii ki de bu listenin en başında.

14. İstanbul Bienali'ni ziyaret ettiniz. Ne düşündünüz?

Muhteşimdi. İlham verici ve düşündürücü bir tecrübedi.

Bienaldeki kamusal program için gerçekleştirdiğiniz projeden bahsedebilir misiniz?

Fiorucci Art Trust, bienalin kamusal programı dahilinde bir haftalık bir projenin küratörlüğünü yapmaya davet edildi. Milovan Farronato'nun gerçekleştirdiği 'The violent No! of the sun burns the forehead of hills. Sand fleas arrive from salt lake and most of the theatres close' adlı proje, Yunanistan'da Kastellorizo adasında yer aldı. Irena Haiduk, Aslı Çavuşoğlu ve Anna Boghiguan gibi bienalde işlerini sergileyen sanatçılara ek olarak, sadece bu projeye davet edilen sanatçılar da vardı.

Son olarak, bir röportajımızdan bir alıntı ile bitirelim. "Ben sanatçıları veya sanat eserlerini ağrlamıyorum, sanat eserleri beni ağırlıyor. Sanat benim için evim, benim yerim. Sanat eserlerinin önemli olduğunu anlıyorum ama sanatçılar daha önemli." Bazı koleksiyonerler sanatçılarla tanışmak veya yakın bir ilişki kurmak istemiyorlar. Siz ise tam tersini yapıyorsunuz. Hepimiz farklıyız. Ben her tür yaklaşıma saygı duyarım. Bu dediklerime şunu da ekleyebilirim; sanatçılarla tanışmak hayatımı zenginleştiriyor, ve bundan asla vazgeçemem.